Pohjois-Savon hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma v. 2027–2028

Sisällys

1 JOHDANTO 2
2 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN ORGANISOINTI 4
2.1 Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö 5
2.2 Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun 7
3 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TOTEUTTAMINEN 9
3.1 Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen 10
3.2 Kansallinen verkosto ja tietotuotanto 11
3.3 Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt 11
4 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN OSAAMISEN VAHVISTAMISEN KÄYTÄNNÖT 12
5 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN VIESTINTÄSUUNNITELMA 14
6 TOTEUTUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET (2027-2028) JA NIIDEN SEURANTA 15
7 PÄIVÄYS JA SUUNNITELMAN LAADINTAAN OSALLISTUNEET TAHOT 19

1 JOHDANTO

Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma on käytännön työväline rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiseksi ja kehittämiseksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella. Toteutussuunnitelmalla pyritään varmistamaan rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuuden hallinta, rakenteellisen sosiaalityön tiedon hyödyntäminen sosiaalihuollon kehittämisessä, yhteistyössä ja tietojohtamisessa sekä rakenteellisen sosiaalityön työkäytäntöjen edistäminen.

Rakenteellinen sosiaalityö on hyvinvointialueen lakisääteinen tehtävä. Sosiaalihuoltolain (1301/2014, 7§) mukaisesti siihen kuuluu:

1) sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottaminen asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista;

2) tavoitteelliset toimet ja toimenpide-ehdotukset sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä hyvinvointialueen asukkaiden asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi;

3) sosiaalihuollon asiantuntemuksen tuominen osaksi hyvinvointialueen muiden toimialojen ja kunnan suunnittelua sekä yhteistyö yksityisten palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa paikallista sosiaalityötä sekä muuta palvelu- ja tukivalikoimaa kehittäen.

Rakenteellisen sosiaalityön raportointia on kehitetty kansallisessa yhteistyössä THL:n hallinnoimassa Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen -projektissa vuosina 2024–2025. Tässä suunnitelmassa hyödynnetään projektissa kehitettyä rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohjaa sekä kansallista tietotuotannon mallia.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työryhmä on työskennellyt vuodesta 2023 alkaen haasteellisissa olosuhteissa jatkuvien säästötoimien ja organisaatiomuutosten muodostamassa toimintaympäristössä. Hyvinvointialueiden alkuvuodet ovat olleet monelta osin isojen yhteiskunnallisten muutosten ja epävarmuuden aikaa, joka on lisännyt rakenteellisen sosiaalityön tarvetta, mutta toisaalta vähentänyt sosiaalityön arjessa sitä aikaa, joka työntekijöillä on käytettävissä yhteiskunnallisten ilmiöiden ja epäkohtien tunnistamiseen ja niistä nousevien kehittämistarpeiden esille tuomiseen ja ratkaisuvaihtoehtojen kehittämiseen. Käytännön sosiaalityössä on tunnistettu tämän johtavan siihen, että rakenteellisen sosiaalityön ääni on ollut haluttua vaimeampi, esimerkiksi sosiaalista

raportointia, rakenteellisen sosiaalityön aamukahveihin osallistumista tai päättäjiin vaikuttamista ei ole toteutettu siinä laajuudessa kuin sosiaalityön kentällä olisi nähty tarpeelliseksi. Vaikka rakenteellinen sosiaalityö on sosiaalityön lakisääteinen tehtävä, on se sosiaalityön arjen priorisoinnissa jäänyt yksilöasiakkaiden perustarpeisiin vastaavan työn jalkoihin.

Rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvä paradoksi onkin, että juuri silloin, kun rakenteellista sosiaalityötä yhteiskunnallisessa muutoksessa eniten tarvitaan, on sosiaalityön arjessa siihen erityisen vähän käytettävissä työaikaa. Rakenteellinen sosiaalityö sosiaalityön arjen toimijoiden työskentelytapana onkin siksi varsin haavoittuvainen asiakkaan oikeuksien ja hyvinvoinnin turvaajana. Jotta rakenteellisen sosiaalityön yhteiskunnallinen tehtävä ja toimintamahdollisuudet turvataan, on tärkeätä, että rakenteellisen sosiaalityön roolia osana hyvinvointialueen organisaatiota vahvistetaan ja sitä tuetaan määrätietoisesti organisaation johdon taholta.

Vuosien 2027–2028 asetettavissa rakenteellisen sosiaalityön toteutumissuunnitelmassa keskeisiä tavoitteita ovat yleisen tietoisuuden lisääminen työryhmän toiminnasta, työntekijöiden ja esihenkilöiden rakenteellisen sosiaalityön osaamisen tukeminen ja vahvistaminen, työryhmän toiminnan selkiyttäminen osana hyvinvointialueen muuta raportointia ja vaikuttamistyötä sekä työryhmän vuoropuhelun lisääminen organisaation johdon kanssa.

2 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN ORGANISOINTI

2.1 Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö

Sosiaalijohtaja

Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 54 § mukaisesti sosiaalihuollon asiantuntijajohtaja vastaa rakenteellisen sosiaalityön kehittämisen koordinoinnista.

Sosiaalipalveluiden johto: palvelualuejohtajat ja palveluyksikköjohtajat

Sosiaalipalveluiden johto vastaa rakenteellisesta sosiaalityöstä osana muuta sosiaalihuollon toimintaa ja varmistaa henkilöstön osaamisen kehittämisellä myös riittävän rakenteellisen sosiaalityön osaamisen. Sosiaalihuollon johto määrittää tietotarpeita tiedolla johtamisen edistämiseksi, joka myös tukee rakenteellista sosiaalityötä ja sen toteuttamista. Sosiaalipalveluiden johto käsittelee ja hyödyntää sosiaalisen raportoinnin ja muun rakenteellisen sosiaalityön tietoa ja suunnittelee tarvittavia toimenpiteitä. Sosiaalipalveluiden johdon kokous hyväksyy rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman ennen asiakaskokemusjaoston käsittelyä.

Asiakaskokemusjaosto

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on 7 jäseninen aluehallituksen asiakaskokemusjaosto, joka hallintosäännön 39 § mukaisesti vastaa rakenteellisen sosiaalityön koontiraporttien käsittelystä. Tällä tarkoitetaan käytännössä sekä sosiaalisen raportoinnin yhteenvetojen käsittelyä että toteutussuunnitelman tavoitteiden seurantaa. Asiakaskokemusjaosto hyväksyy rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman sosiaalipalveluiden johdon kokouksen käsittelyn jälkeen.

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä on edustus kaikista sosiaalihuollon palvelutehtävistä sekä esihenkilö- että työntekijätasolta sekä tietojohtamisen yksiköstä ja sosiaali-, hyvinvointi- ja pelastuspalveluiden tutkimuskeskuksesta. Työryhmän tehtävä on edistää rakenteellisen sosiaalityön toimia Pohjois-Savon hyvinvointialueella ja toimia esihenkilöiden ja johdon tukena. Työryhmä käsittelee ja tekee näkyväksi rakenteellisen sosiaalityön tietoa ja sillä on oikeus antaa lausuntoja. Työryhmä tekee yhteistyötä esimerkiksi HYTE- ja osallisuustyön ja sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa. Työryhmä käsittelee kokouksissaan sosiaalisen raportoinnin ilmoitusten kautta tulevaa tietoa ja edistää tiedon hyödyntämistä alueellamme vieden tietoa sosiaalipalveluiden johdolle ja muille tarvittaville tahoille

säännöllisesti. Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän edustaja vie sosiaalipalveluiden johdon kokoukseen ja asiakaskokemusjaostoon puolivuosittain sosiaalisen raportoinnin yhteenvedon ja vuosittain rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmaan liittyvää seurantaa. Työryhmä järjestää säännöllisesti rakenteellisen sosiaalityön osaamisen kehittämiseen liittyviä tilaisuuksia. Työryhmä vastaa rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman päivittämisestä ja vuosittaisesta seurannasta.

Sosiaalihuollon henkilöstö

Sosiaalihuollon henkilöstön tehtävä on tuottaa tietoa asiakkaiden tarpeista ja sosiaalihuollon ja sen palveluiden vaikutuksista. Henkilöstö voi tuottaa tietoa esimerkiksi sosiaalisen raportoinnin, omissa tiimirakenteissa olevien käytäntöjen ja rakenteisen kirjaamisen kautta. Sosiaalihuollon henkilöstön asiantuntemusta hyödynnetään laajasti hyvinvointialueen toiminnassa ja muussa yhteistyössä. Rakenteellinen sosiaalityö on Pohjois-Savon hyvinvointialueella kirjattu myös sosiaalityöntekijöiden työnkuvaan.

Esihenkilöt

Esihenkilöillä on erityinen rooli rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvän osaamisen ja perehdyttämisen varmistamisessa. Esihenkilöiden tehtävänä on toteuttaa rakenteellista sosiaalityötä yhdessä henkilöstön kanssa ja tukea henkilöstöä rakenteellisen sosiaalityön toteuttamisessa. Esihenkilöillä on myös tärkeä rooli sosiaalisen raportoinnin ilmoitusten käsittelyssä ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Tiedolla johtamisen menetelmät rakenteellisen sosiaalityön tukena

Tiedolla johtamisen menetelmät ja toimintamallit voivat merkittävästi tukea rakenteellista sosiaalityötä kokoamalla tietoa asiakkaiden tilanteista, palvelujen toimivuudesta sekä väestön hyvinvoinnin ilmiöistä. Toiminnan, talouden, henkilöstön ja HYTE tiedon avulla voidaan tunnistaa palveluiden muutostarpeita, hyvinvointi- ja terveyserojen kehitystä, alueellisia erityispiirteitä sekä yhteiskunnallisia rakenteita, jotka vaikuttavat asiakkaiden elämäntilanteisiin.

On tärkeää tunnistaa, missä rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvää tiedon tuottamista, analysointia ja raportointia tehdään tällä hetkellä ja mikä on tavoite jatkossa. Tämä luo perustan toimintamallien ja menetelmien yhdenmukaistamiselle, datan ymmärtämiselle, tiedon laadun kehittämiselle sekä kokonaisuuden koordinoinnille.

Sosiaalipalvelujen yhtenäisen tietojärjestelmän käyttöönoton myötä sosiaalipalvelujen raportoinnin kehittäminen on aloitettu velvoittavien tunnuslukujen osalta, kuten asiakkuudet, asiakasprosessit (hakemuksesta päätökseen) ja käsittelyajat. Esihenkilöiden ja asiantuntijoiden osallistuminen tiedolla johtamisen menetelmien (esim. raportointi) kehittämiseen muodostaa välttämättömän perustan sille, että rakenteellisen sosiaalityön tukena oleva tieto on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja päätöksenteon kannalta relevanttia.

2.2 Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun

Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategia

Pohjois-Savon hyvinvointialueen 6.10.2025 hyväksytyssä strategiassa on kolme painopistealuetta: ihmiset tulevat aina ensin, työntekijöiden hyvinvointi on toimintamme perusta ja uudistumalla tasapainotamme talouden. Alla on kuvattu, miten rakenteellisella sosiaalityöllä voidaan tukea kutakin aluetta.

1) Ihmiset tulevat aina ensin

Rakenteellisen sosiaalityön keskiössä on asiakkaiden osallisuuden lisääminen, tuen tarpeiden tunnistaminen ja asiakastyöstä tuotettavan tiedon esiin tuominen ja hyödyntäminen asiakkaiden saaman palvelun ja toimivan toimintaympäristön tukemiseksi. Rakenteellisessa sosiaalityössä pyritään edistämään asiakkaiden sosiaalista hyvinvointia ja tekemään yhteistyötä eri tahojen kanssa asiakkaiden auttamiseksi.

Rakenteellisella sosiaalityöllä kehitetään palveluprosesseja vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeita, tunnistetaan ajankohtaisia ilmiöitä ja yhteistyötarpeita, edistetään yhteisiä käytäntöjä ja pyritään yhteensovittamaan toimintaa. Näillä tavoin rakenteellinen sosiaalityö vahvistaa niin ennaltaehkäiseviä kuin perustason palveluja.

2) Työntekijöiden hyvinvointi on toimintamme perusta

Rakenteellinen sosiaalityö on hyvinvointialueen lakisääteinen velvollisuus ja tärkeä osa sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työtä, joten rakenteellisen sosiaalityön osaamista on tuettava. On tärkeää, että henkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää heille asiakastyön kautta kertyvää tietoa ja olla vaikuttamassa hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen. Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen osana

hyvinvointialueen toiminnan kehittämistä on merkittävä veto- ja pitovoimatekijä sosiaalihuollon ammattihenkilöille.

3) Uudistumalla tasapainotamme talouden

Rakenteellisen sosiaalityön keskeinen tehtävä on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää päätöksenteon tukena. Myös rakenteellisen sosiaalityön kansallinen kehittäminen THL:n koordinoimana tähtää yhteiseen rakenteellisen sosiaalityön tietotuotannon malliin, joka toteutuu rakenteisen kirjaamisen käyttöönoton jälkeen.

Eri viranomaisten ja tahojen välinen yhteistyö toimintaympäristöjen kehittämiseksi ja tutkimuksen edistäminen on rakenteellisen sosiaalityön edellytys. Rakenteellista sosiaalityötä tehdään yhteistyössä paikallisesti, eri hyvinvointialueiden, oppilaitosten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen osallisuusohjelma

Osallisuustyö on keskeinen rakenteellisen sosiaalityön ulottuvuus. Pohjois-Savon hyvinvointialueelle on laadittu osallisuusohjelma 2030, joka sisältää myös osallisuuslupauksen sekä osallisuustavoitteet ja kehittämistoimenpiteet v. 2023–2025. Osallisuusohjelman määrittelyn mukaisesti osallisuudella tarkoitetaan ihmisen mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä ja sen suuntaan sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, osallistua palvelujen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin, mahdollisuutta olla aktiivinen toimija ja yhteisön jäsen. Osallistuakseen ihminen tarvitsee tietoa omaan elämään vaikuttavista asioista sekä saavutettavissa olevia osallistumisen väyliä. Osallisuuden keinoja tarvitsevat asukkaat, asiakkaat, työntekijät hyvinvointialueella sekä erilaiset sidosryhmät. Osallisuusohjelmaan on kirjattu osallisuuslupaus: *Yhdenvertaisina yhdessä tehden, sillä meillä on tahtoa rakentaa kaikille mahdollisuuksia osallistua ja olla osallinen.*

Osallisuusohjelma sisältää ja linjaa rakenteelliselle sosiaalityölle oleellisia asioita: asiakkaiden äänen ja tilanteen esiin tuomisen, työntekijöiden osallistumisen tiedon tuottamiseen ja palveluiden kehittämisen tuotettavan tiedon pohjalta. Tärkeää on myös asiakaskokemustiedon hyödyntäminen ja asiakaspalaute.

Osallisuusohjelman toimenpiteistä rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvät erityisesti:

- Toimenpide 1: Viestinnän ja viestintäkanavien edistäminen asukkaiden ja asiakkaiden näkökulmasta niin, että kokemus palvelujen ja yhteystietojen löytämisestä edistyy.
- Toimenpide 2: Kokemus-, asiakasraati- ja kehittäjäasiakastoiminnan yhtenäiset käytännöt ja toiminnan edistäminen palvelujen kehittämisessä sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden edistämisessä.

- Toimenpide 3: Asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen palveluihin sekä yleisen palautteen antamiseksi.
- Toimenpide 7: Henkilöstön suoran osallistumisen edistäminen hyvinvointialueen johto- ja työryhmissä.
- Toimenpide 8: Osallisuutta edistävän toimintakulttuurin edistäminen koko henkilöstössä.
- Toimenpide 11: Selkeät käsittely- ja vaikuttamisprosessit ja osallistumisen hyötyjen näkyväksi tekeminen.
- Toimenpide 18: Kehitetään toimivat yhteistyörakenteet ja osallisuuskoordinaatio.

3 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TOTEUTTAMINEN

3.1 Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen

Keskeinen tapa tuottaa rakenteellisen sosiaalityön tietoa on sosiaalinen raportointi. Pohjois-Savon hyvinvointialueella sosiaalinen raportointi on aloitettu syksyllä 2023 ja se tapahtuu sähköisessä Laatuportti järjestelmässä vuoden 2025 alusta lähtien. Sosiaalisen raportoinnin ilmoituksella sosiaalihuollon henkilöstö voi:

- kertoa asiakastyöstä nousevista ilmiöistä ja heikoista signaaleista
- tuoda esiin tietoa asiakkaiden kohtaamista ongelmista ja niiden yhteiskunnallisista syistä
- tuoda esiin sosiaalihuollon asiantuntemusta toimenpide-ehdotusten muodossa
- jakaa tietoa hyvistä käytännöistä ja vaikuttavista palveluista

Ilmoituksen tietoja käsitellään seuraavasti:

- Ilmoitus menee tiedoksi järjestelmässä määritellylle käsittelijälle (esihenkilötaso). Käsittelijä arvioi tarvittavia toimenpiteitä ilmoituksen perusteella ja käsittelee ilmoituksen. Myös sosiaalijohtaja, ohjelman pääkäyttäjät ja rakenteellisen sosiaalityön työryhmän yhdyshenkilö pääsee katsomaan ilmoitukset järjestelmästä.
- Ilmoitusten tiedot viedään koostettavaksi ja tiedon jatkokäsittelyä varten Pohjois-Savon hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työryhmään. Työryhmä pyrkii tunnistamaan yhteiset ilmiöt ja päättää sopivat tavat edistää sosiaalisella raportoinnilla esiin tuotujen asioiden edistämistä. Työryhmäkäsittelyssä ei ole mukana ilmoituksen tekijän nimitietoja.
- Sosiaalisen raportoinnin ilmoitusten yhteenveto käsitellään sosiaalipalveluiden johdon kokouksessa ja asiakaskokemusjaostossa puolivuosittain ja julkaistaan Pulssi-Intrassa. Tulevaisuudessa yhteenveto julkaistaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen verkkosivuilla.

Myös muuta kuin sosiaalisen raportoinnin kautta tulevaa rakenteellisen sosiaalityön tietoa voidaan käsitellä ja hyödyntää rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toimesta ja viedä edelleen hyödynnettäväksi samaa reittiä pitkin kuin sosiaalisen raportoinnin tietoa.

Tulevaisuudessa sosiaalihuollon tiedonhallinnan, kirjaamisen kehittymisen ja sosiaalihuollon asiakastietovarannon (Kanta) käyttöönoton myötä rakenteellisen sosiaalityön tiedonlähteet tulevat monipuolistumaan, jolloin myös rakenteellisen sosiaalityön tietoa ja seurattavia asioita tullaan tarkastelemaan nykyistä tarkemmin.

3.2 Kansallinen verkosto ja tietotuotanto

THL toteuttaa rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon. Tavoitteena on rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon tietotuote/-palvelu, joka tarjotaan hyvinvointialueiden käyttöön tiedolla johtamisen tueksi. Rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon käynnistyttyä tietotuotantoa hyödynnetään kansallisessa arvioinnissa ja ohjauksessa.

1.1.2026 kansallinen verkosto toimii tukena rakenteellisen sosiaalityön toteuttamisessa ja rakenteellisen sosiaalityön alueellisen tietotuotannon kehittämisessä sekä alueellisen ja kansallisen tiedon hyödyntämisessä. Verkostossa on kiertävä puheenjohtajuus hyvinvointialueilla tai sosiaalialan osaamiskeskuksilla. Puheenjohtajuus kestää vuoden tai kahden vuoden ajan kerrallaan. Verkostotapaamisia vuodessa 2–4 kertaa. Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus toimii koordinoijana ja kuulumisten välittäjänä YTA-alueen ja hyvinvointialueiden ja kansallisen verkoston välillä.

3.3 Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

Rakenteellista sosiaalityötä ja sosiaalihuollon tiedon näkyväksi tekemistä ja hyödyntämistä tehdään hyvinvointialueella eri yksiköissä erilaisia menetelmiä ja reittejä käyttäen. Tietoa tuotetaan ja käsitellään eri yksiköissä ja palvelu- ja toimialueilla osana yksiköiden arkityötä ja normaalia toimintaa. Tämä on rakenteellisen sosiaalityön vahvuus – ja haaste. Se ei ole yksi tietty menetelmä eikä siitä vastaa pelkästään yksi taho tai toimiala.

Organisaation työkäytäntöjä ovat hallintosäännössä määriteltyjen vastuiden ja työryhmien hyödyntäminen, rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toiminta ja erilaisten tiimirakenteiden ja yhteistyökäytäntöjen hyödyntäminen.

Asiakastyön työkäytännöillä tarkoitetaan asiakasosallisuuden vahvistamista sekä sitä, että rakenteellisen sosiaalityön orientaatio sisältyy alueellamme toteutettavaan sosiaalihuoltoon. Käytännössä orientaatio tarkoittaa sitä, että asiakastyössä aktiivisesti pyritään tunnistamaan asiakkaan tilanteeseen vaikuttavia rakenteellisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä ja viestimään niistä organisaatiossa eteenpäin.

Asiakastyön työkäytäntöjä ovat myös esimerkiksi jalkautuminen, etsivä työ ja yhteistyön tekeminen.

Tiedontuotantoon liittyvät työkäytännöt ovat myös moninaisia ja niissä tulee hyödyntää tiimien toimintaa ja niitä voidaan suunnitella yhdessä esihenkilöiden kanssa. Sosiaalinen raportointi on keskeinen rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotannon menetelmä, samoin sosiaalihuollon asiakastietojen rakenteinen kirjaaminen. Tiedontuotannon ja tiedon hyödyntämisen suunnitelmallisuuden lisääminen on keskeinen kehittämistarve.

Yhteistyö on rakenteellisen sosiaalityön keskiössä. Keskeisiä yhteistyön muotoja ovat:

- Sosiaalihuollon eri palvelutehtävien kesken tehtävä yhteistyö
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen välinen yhteistyö
- Sosiaalihuollon ja HYTE- ja osallisuustyön välinen yhteistyö
- Sosiaalihuollon ja tutkimuksen ja kehittämistyön välinen yhteistyö
- Sosiaalihuollon ja kuntien eri toimijoiden ja muiden viranomaisten välinen yhteistyö
- Sosiaalihuollon ja yksityisen palveluntuottajien ja järjestöjen välinen yhteistyö

Rakenteellisessa sosiaalityössä sosiaalihuollon asiantuntemusta ja tietoa tuodaan esille ja hyödynnetään laajasti niin oman organisaatiomme sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin myös keskeisten kumppanien, kuten kuntien, muiden viranomaisten ja toimijoiden, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa. Aito dialogi ja vuoropuhelu ja asiantuntemuksen ja tiedon hyödyntäminen laajasti ovat keskeistä keinoja palvelujen yhteensovittamiseksi ja asiakkaiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisessä yhteistyössä hyödynnetään olemassa olevia organisaatiomme kokous- ja toimielinrakenteita rakenteellisen sosiaalityön tiedon esiintuomisessa.

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä on aloittanut yhteistyön tekemisen hyvinvointialueen HYTE- ja osallisuustyön kanssa. Yhteistyön keskiössä on HYTE- ja RAKE- työn yhteinen rakenteellinen näkökulma alueen asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Rakenteellisen sosiaalityön tietoa hyödynnetään Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelman laadinnassa.

4 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN OSAAMISEN VAHVISTAMISEN KÄYTÄNNÖT

Perehdytys

Henkilöstön osaamista vahvistetaan ottamalla rakenteellinen sosiaalityö ja sen toteuttaminen osaksi sosiaalihuollon ammattihenkilöiden perehdytystä. Perehdytys sisältää tutustumisen nyt käsillä olevaan toteutussuunnitelmaan. Rakenteellinen sosiaalityö tulee olla osa sosiaalityön tiimirakenteita.

Rakenteellisen sosiaalityön sivusto Pulssi-Intrassa

Pohjois-Savon hyvinvointialueen Intranetissä on oma kokonaisuutensa rakenteelliselle sosiaalityölle. Sivustolle kootaan keskeiset rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvät materiaalit, kuten sosiaalisen raportoinnin yhteenvedot ja koulutusmateriaalit. Sivustoa ylläpidetään ja sen materiaaleja voidaan hyödyntää aiheeseen perehtymisessä ja osaamisen vahvistamisessa. Intranetin sivuilla on nähtävissä myös rakenteellisen sosiaalityön työryhmän jäsenet, jolloin palvelutehtävän yhdyshenkilöt ovat henkilöstölle helposti löydettävissä.

Osaamisen kehittämisen tilaisuudet

– Henkilöstölle järjestetään rakenteellisen sosiaalityön osaamista vahvistavia tilaisuuksia ja koulutuksia. Tärkeitä osaamisen kehittämisen kannalta ovat sosiaalisen raportoinnin koulutus ja ohjeet sekä v. 2024 pilotoitu ”Rakenteellisen sosiaalityön syyskuu” -kokonaisuus. Henkilöstölle järjestettiin syyskuussa 2024 kolmen tilaisuuden sarja tarkoituksena lisätä rakenteellisen sosiaalityön osaamista. Tapaamisten aiheina olivat: 1.) Rakenteellisen sosiaalityön perusteet 2.) Sosiaalinen raportointi 3.) Viestintä rakenteellisen sosiaalityön keinona. Tilaisuudet uusitaan v. 2025 ja 2026 ja kehitetään sisältöjä tarpeen mukaan. Lisäksi kannustetaan eri yksiköissä säännöllisesti keskustelemaan rakenteellisesta sosiaalityöstä ja sen toteuttamisesta. Yhteinen keskustelu tukee osaamisen kehittämistä ja sen ylläpitoa.

- YTA ja kansallinen taso aamukahvit ja koulutukset:

  Vuoden 2025 syksystä alkaen rakenteellisen sosiaalityön aamukahveja järjestetään myös kansallisesti sekä myös omalla YTA-alueella. Myös rakenteellisen sosiaalityön koulutusta mallinnetaan pääsääntöisesti YTA tasoiseksi Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen koordinoimaksi, näin vältetään turhaa päällekkäistä työtä. Ainoastaan ilmoitusjärjestelmää koskevat osiot toteutetaan hyvinvointialueittain. YTA tasoinen koulutus on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2027 alussa.

Erikoissosiaalityöntekijöiden (rakenteellinen sosiaalityön erikoisala) hyödyntäminen

Pohjois-Savon hyvinvointialueella esihenkilöt tunnistavat rakenteellisen sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen suorittaneiden sosiaalityöntekijöiden osaamisen ja voivat hyödyntää sitä rakenteellisen sosiaalityön toteuttamisessa. Rakenteellisen sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen käyneet henkilöt kutsutaan/voivat ilmoittautua mukaan rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toimintaan.

Yhteistyö sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa

Pohjois-Savon hyvinvointialue on toiminut läheisessä yhteistyössä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (ISO:n) kanssa rakenteellisen sosiaalityön osaamisen lisäämiseksi vuoteen 2026 saakka. ISO on toteuttanut alueellista ja valtakunnallista verkostotyötä yhdessä rakenteellisen sosiaalityön alueellisten työryhmien kanssa. Lisäksi ISO on järjestänyt valmennuksia, toiminut koordinoivana tahona tutkimus- ja kehittämishanketyössä sekä hyvinvointialueen sosiaalihuollon johdon ja ISO:n välisessä yhteistyössä. 1.7.2025 aikana sosiaalialan osaamiskeskustoiminta järjestyi uudelleen, kun alueellisten osaamiskeskusten toimialueita laajennettiin YTA-alueiden (5) mukaisiksi. Näiden lisäksi toimii yksi ruotsinkielinen osaamiskeskus. Itä-Suomen alueella toimii 1.7.2025 alkaen yksi YTA –alueen laajuinen Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Järvi-Suomen osaamiskeskukselle on nimetty oma neuvottelukunta ja rakenteellisen sosiaalityön työryhmä. Näissä molemmissa on edustajat kaikilta alueen hyvinvointialueilta ja osaamiskeskus toimii toiminnan koordinoijana.

5 RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN VIESTINTÄSUUNNITELMA

Rakenteellista sosiaalityötä tehdään osana koko sosiaalihuollon kenttää eri menetelmin, sekä hyvinvointialueen sisällä että muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Viestintä sisältää sosiaalipalveluista ja asiakkaiden tarpeista tiedottamista eri kanavia käyttäen. Viestinnässä hyödynnetään hyvinvointialueen viestinnän osaamista ja ohjeita. Rakenteellisella sosiaalityöllä ei ole yhtä erillistä viestintäsuunnitelmaa, mutta tarpeista ja keinoista voidaan tunnistaa ainakin alla luetellut.

Asiakkaille, asukkaille ja verkostoille viestintää tehdään PSHVA:n verkkosivujen kautta, tiedotteilla, lehtikirjoituksilla ja hyödyntämällä sosiaalista mediaa (tässä hetkellä käytössä ainakin Instagram ja Facebook). Viestintää tehdään kasvokkain tapaamisilla, puhelinkeskusteluissa ja sähköpostitse.

Päätöksentekijöille viestitään käyttäen Pohjois-Savon hyvinvointialueen olemassa olevaa päätöksentekojärjestelmää ja kokous- ja toimielinrakenteita. Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän edustaja esittelee asiakaskokemusjaostolle puolivuosittain sosiaalisen raportoinnin yhteenvedon ja vuosittain rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelmaan liittyvää seurantaa.

Hyvinvointialueen sisäisessä viestinnässä keskeisiä keinoja ovat Pulssi-intran tiedotteiden ja sivustojen käyttö sekä tapahtumista ja koulutuksista viestiminen. Tärkeitä viestinnän tilanteita ovat erilaiset kehittämistyöryhmät ja yhteistyöpalaverit, tiimipalaverit ja viestinnässä voidaan kohtaamisten lisäksi hyödyntää yhteisiä Teams-kanavia ja sähköpostia. Rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyen viestintää toteutetaan myös henkilöstöltä esihenkilöille ja edelleen organisaatiossamme eteenpäin linjajohdon mukaisesti.

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toiminnasta viestitään tässä suunnitelmassa kuvatun työryhmätoiminnan kautta, hyödyntäen Pulssi-Intraa ja työryhmän jäsenten toimintaa. Viestinnän linjauksista vastaa sosiaalijohtaja työryhmän puheenjohtajana. Rakenteellisesta sosiaalityöstä viestitään myös osana toteutussuunnitelman jalkauttamista.

Viestinnän kehittämiseen vaikuttavana tekijänä on tunnistettu se, että sosiaalihuollossa on paljon erilaisia yksiköitä, joissa on erilaisia palveluja ja työkäytäntöjä. Henkilöstöltä saadun palautteen mukaisesti omasta työstä ja asiakkaiden kohtaamista asioista ja ajankohtaisista ilmiöistä halutaan viestiä, mutta erilaisten viestinnän keinojen käyttöön tarvitaan rohkaisua ja tukea.

6 TOTEUTUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET (2027–2028) JA NIIDEN SEURANTA

Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma on voimassa kaksi vuotta kerrallaan (vuosina 2027–2028). Ensimmäinen suunnitelma on tehty vuosille 2025–2026. Rakenteellisen sosiaalityön (RAKE) työryhmä vastaa sosiaalijohtajan johdolla suunnitelman päivittämisestä ja seurannasta. Seurantaa tavoitteiden toteutumisesta tehdään vuosittain ja viedään tiedoksi ja hyödynnettäväksi sosiaalipalveluiden johdon kokoukseen sekä asiakaskokemusjaostolle sosiaalisen raportoinnin yhteenvedon käsittelyn yhteydessä.

Rakenteellisen sosiaalityön tavoitteena on tehdä näkyväksi sosiaalihuollon asiakastyöstä tuotettavaa tietoa, tuoda esiin sosiaalihuollon ammattilaisten toimenpide-ehdotuksia ja hyödyntää tietoa ja asiantuntijuutta Pohjois-Savon hyvinvointialueella sekä yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa. Sosiaalihuolto on laaja kokonaisuus, jossa on paljon erilaisia asiakkaita, palveluja ja monitahoisia tietotarpeita ja yhteistyötarpeita. Rakenteellisen sosiaalityön järjestäytyminen alueellamme on kohtalaisen uutta ja käytännöt sekä menetelmät vasta kehittymässä. Ensimmäisessä suunnitelmassa tavoitteenasettelussa keskityttiin rakenteellisen sosiaalityön rakenteiden ja osaamisen vahvistamiseen hyvinvointialueilla. Jatkossa 2027–2028 tulee huomioida myös kansallisen ja Itäisen yhteistyöalueen (YTA-taso) rakenteellisen sosiaalityön rakenteiden kehittäminen.

Vuosille 2027–2028 tavoitteena on:

- Rakenteellisen sosiaalityön raportointiprosessin selkeyttäminen ja tarkoituksenmukainen käyttö
- Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toiminnan sujuvoittaminen
- Sosiaalityön arjesta nousevan tiedon hyödyntäminen osaamisen ja tiedolla johtamisen tukena

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho	Mittari/Seuranta
Rakenteellisen sosiaalityön raportointiprosessin selkeyttäminen ja tarkoituksenmukainen käyttö	Vahvistetaan henkilöstön ja esihenkilöiden osaamista sosiaalisen raportoinnin tarkoituksesta, aiheellisten ilmoitusten tunnistamisesta, tavoitteista ja käytännöistä perehdytyksen, koulutusten, tapahtumien ja Intranetin sivujen ylläpidon kautta. Vahvistetaan henkilöstön ja esihenkilöiden osaamista Laatuportin käytöstä.	Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä Henkilöstö Esihenkilöt Esihenkilöt	Koulutusten / tilaisuuksien sekä osallistuneiden määrä. Laatuportti-ilmoitus: sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset ja väärin kohdistetut ilmoitukset / Määrät Esihenkilötasoisten käsiteltyjen ilmoitusten määrä Luodaan toimintamalli ilmoituksien käsittelylle (aiheelliset ilmoitukset ja väärin kohdistetut) (k/e)
Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän toiminnan sujuvoittaminen	Päivitetään ja kirjataan toimintamalliin rakenteellisen sosiaalityön työryhmän perustehtävä, tavoitteet, vastuut ja roolit. Arvioidaan toimintaa säännöllisesti ja tehdään tarvittavat muutokset toimintatapojen kehittämiseksi. Työryhmässä käsiteltävät asiat	Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä Sosiaalijohtaja	Työryhmän toimintamalli ja perustehtävä on kirjattu/päivitetty. (k/e) Laaditaan sosiaalisen raportoinnin yhteenvetopohja. Työryhmä vie puolivuosittain yhteenvedon sosiaalijohdon ja asiakaskokemusjaoston tarpeiden mukaisesti keskeisistä ilmiöistä, havainnoista ja kehittämisehdotuksista.

	rajataan oleellisiin ilmoituksiin. Sosiaalisen raportoinnin työryhmän asiat ovat valmisteltu etukäteen. Kehitetään sosiaalisen raportoinnin yhteenvetoa.		
Sosiaalityön arjesta nousevan tiedon hyödyntäminen osaamisen ja tiedolla johtamisen tukena	Yhdistetään sosiaalisen raportoinnin tietoa muihin asiakas- ja palvelutietoihin. Tunnistetaan palvelujärjestelmän ilmiöitä, riskejä ja kehittämistarpeita. Viestitään keskeisistä havainnoista henkilöstölle ja johdolle.	Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä Sosiaalijohtaja	Tunnistettujen ilmiöiden ja kehittämistarpeiden määrä. Toteutuneet kehittämistoimenpiteet.

7 PÄIVÄYS JA SUUNNITELMAN LAADINTAAN OSALLISTUNEET TAHOT

Suunnitelmaa on valmisteltu rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä 12.9.2026 ja 6.10.2026 ja sitä on käsitelty sosiaalipalveluiden johdon kokouksessa 20.10.2026.

Suunnitelman päivittämisestä vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työryhmä. Suunnitelma ja sen päivitys hyväksytään ensin sosiaalipalveluiden johdon kokouksessa ja sen jälkeen asiakaskokemusjaostossa.

Tämä suunnitelma on hyväksytty:

- Rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä 6.10.2026.
- Sosiaalipalveluiden johdon kokouksessa 26.10.2026.
- Asiakaskokemusjaostossa 4.11.2026 § 54.

Suunnitelma julkaistaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen intranetissä ja verkkosivuilla.